

29.03.2011

AM 12/41/12007

Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö 9.2.2011 OM 12/41/2007

Lausunto ehdotuksesta laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa

Maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksiköllä ei ole huomauttamista prosessityöryhmän mietinnön osalta. Yksikkö pitää hyvinä ja perusteltuina ehdotuksia, jotka selkiyttävät menettelyä hallinto-oikeuksissa. Yksikkö tuo kuitenkin esiin näkemyksensä muutamista yksittäisistä seikoista.

Maistraatit toimivat valtion yleishallintoviranomaisina. Suurimmassa osassa maistraateissa ratkaistavista asioista valitus tehdään hallinto-oikeuteen (mm. väestötieto- ja kotikunta-asiat, nimiasiat, holhoustoimen asiat). Määrällisesti maistraattien ratkaisuihin haetaan muutosta varsin vähän.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikkö pitää perusteltuna ehdotettua 2 luvun 8 §:n säännöstä siitä, että viranomainen saa valittaa hallintopäätöksestä, jos laissa niin säädetään tai jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi. Maistraatit eivät ole voineet valittaa valvonnassaan olevaa päämiestä koskevasta toisen maistraatin ratkaisusta holhoustoimesta annetun lain 34 §:n mukaisessa lupa-asiaassa, joka on annettu samalla päätöksellä samassa oikeustoi-messa osallisina olevien useampien päämiesten osalta. Ilmeisesti uusi säännös mahdollistaisi ainakin periaatteellisissa kysymyksissä valittamisen myös tällaisissa asioissa.

Ehdotetun 5 luvun 38 §:n nojalla hallintotuomioistuimen on määrättävä asianosaiselle edunvalvoja, jos asianosaisen edunvalvoja on esteellinen tai ei muuten voi käyttää asiassa puhevaltaa. Tämän lainkohdan suhde lastensuojelulain 22 §:ään on jossain määrin epäselvä. Ilmeisesti hallintotuomioistuimilla on mahdollisuus määrätä edunvalvoja myös lastensuojeluasiaa koskevaan oikeudenkäyntiin, jos tällaista edunvalvojaa ei ole muutoin määrätty lastensuojelulain nojalla. Maistraattien näkemyksen mukaan tällaiset prosessiedunvalvontamääräykset olisivat tehokainta hoitaa siellä, missä varsinainen oikeudenkäyntikin on vireillä eikä kuormittaa niillä maistraatteja, joiden tehtävänä kuitenkin pääasiassa on pysyvämpien edunvalvontojen määrääminen.

Ehdotetussa 5 luvussa on muutoinkin edunvalvojan ja päämiehen puhevaltaa koskevia säännöksiä (34-37 §§). Säännökset ovat selkeitä ja yhdenmukaisia holhoustoimen periaatteiden kanssa.

Oikeudenkäyntikuluriski on tähän asti hallintoasioissa ollut pieni. Se, mikä vaikutus uusilla säännöksillä tältä osin on, jää nähtäväksi. Viranomaisen velvollisuus oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen on määriteltä aiempaa tarkemmin, mutta oikeuskäytännössä määriteltäväksi jää, mitä on "selvästi lainvastainen päätöksenteko". Viranomaisenkin on hyvä mieltää todellisen kuluriskin mahdollisuus.

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

yksikön päällikkö

Merja Koponen

kehittämispäällikkö

Aila Heusala